

Barraca 3 de la Riera de Rellinars

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Riera de Rellinars
Alçada: 385

Coordenades:

Latitud: 41.63493
Longitud: 1.92273
UTM Est (X): 410274
UTM Nord (Y): 4609805

Classificació

Número de fitxa 08179 - 228
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Al seu interior hi creix un pi blanc (*Pinus halepensis*) que podria haver estat la causa del seu enfonsament.
Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Díficil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A0050001700000J
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 26/01/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca, parcialment ensorrada, situada a la propietat de Les Cases, en el camí que, pujant des de La Presa, mena fins a la confluència de la Riera de Rellinars i el Torrent d'en Roca, a l'indret conegut com a Banys Susanna. Cal enfilem-se pel marge del camí. A simple vista s'observa un bloc de pedra de grans dimensions, de forma arrodonida. La barraca queda per sota mateix.

Es tracta d'una construcció del tipus aèria aïllada, de planta circular (2,30 m de diàmetre interior). Està construïda amb pedra irregular sense desbistar, aprofitant un roc fortament erosionat que forma una petita cavitat natural. Els blocs despresos amb el pas dels anys han servit de solera i basament. L'alçada màxima conservada és d'1,30 metres. La porta d'entrada, orientada al sud -oest, conserva una part dels brancals (1,05 m d'alçada per 0,60 m d'amplada). La llinda, plana, ha caigut juntament amb la coberta. Els murs tenen un gruix de 0,50 metres aproximadament. De la coberta només en queda una part de l'arrencada que seguia el sistema de la falsa cúpula. S'observa una espitllera orientada al sud-oest.

Al seu interior s'ha localitzat un cànir en força bon estat de conservació amb el segell del terrissaire a la nansa.

Observacions:

Aquesta barraca no consta en l'inventari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocós o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

